

جزئیات تصمیم جدید برای تامین مالی صادرات غیرنفتی

گام جدید برای حمایت از صادرات غیرنفتی برداشته شد. براساس برنامه جدید اعلام شده، قرار است ۲ هزار میلیارد تومان از منابع صندوق توسعه ملی با هدف اعطای تسهیلات سرمایه در گردش، به واحدهای تولیدی - صادراتی اختصاص داده شود.

به گزارش اقتصادنیوز حمید زادبوم، رئیس کل سازمان توسعه تجارت ضمن اعلام این خبر تصریح کرده است که هدف از این برنامه سیاستی، کمک به رشد صادرات و حمایت از بنگاه های کوچک و متوسط است. در این چارچوب محدودیتی برای صادرکنندگان برای استفاده از این منبع جدید مالی لحاظ نشده است، اما آن طور که رئیس کل سازمان توسعه تجارت مطرح کرده است، واحد های کوچک و متوسط هدف اصلی این برنامه حمایتی هستند. اما سیاست گذار در حالی به دنبال بهبود وضعیت صادرات غیرنفتی از مسیر بنگاه های کوچک است که ارزیابی ها حاکی از کاهش ورود ارزهای حاصل از فروش نفت به کشور است. به اعتقاد ناظران در این شرایط حرکت به سمت یک پارادایم شیفت در حوزه صادرات ضروری به نظر می رسد. از این منظر تقویت و شارژ واحد های که حک صادرات، در شایع فعلی، مانند تاندر گام مته، با، شد صادرات غیرنفتی، کشته ه همجنس، حصار، تنها، صادرات نفت باشد. اما پیش از این، فعالان اقتصادی از نحوه حمایت سیاست گذار از صادرکنندگان کوچک و متوسط انتقاد کرده بودند. در این چارچوب، عملکرد صندوق ضمانت صادرات به عنوان یکی از بازوهای حمایتی صادرات زیر ذره بین فعالان صادراتی قرار گرفت. در این چارچوب، عدم کفایت صندوق ضمانت و حمایت صندوق از بنگاه های بزرگ دو نقد اصلی مطرح شده از سوی نمایندگان بخش خصوصی است.

فعالان بر این باورند که باید ریل گذاری برای حمایت از صادرات غیرنفتی تغییر کند و سیاست گذار به وسیله ابزارهای مختلف مانند «جوایز و مشوق های صادراتی»، «اعطای تسهیلات با بهره پایین یا صفر» و «پوشش ریسک های صادراتی در ابعاد وسیع تر توسط بازو های حمایتی صادرات» از واحد های کوچک و متوسط صادراتی حمایت کند. درخصوص صندوق ضمانت صادرات، فعالان اقتصادی تصریح می کنند که خدمات صندوق ضمانت در سطوح کمتری به سمت بخش خصوصی واقعی سوق پیدا کرده است، ولی در مقابل شرکت هایی که در بازار سرمایه فعال هستند و در عین حال اعتبارسنجی شان به سهولت انجام می شود، توانسته اند از امتیازات صندوق ضمانت صادرات بهره مند شوند؛ این در شرایطی است که بخش عمده ای از صادرات کشور توسط شرکت های کوچک و متوسط انجام می شود، ولی در مقابل عمده خدمات صندوق به سمت شرکت هایی متمرکز شده است که به مراتب با آسیب پذیری کمتری نسبت به بنگاه های کوچک و متوسط روبه رو هستند.

از سوی دیگر، عدم تناسب میان سرمایه صندوق ضمانت با حجم صادرات کشور و کم توجهی به صادرکنندگان محصولات معدنی و کشاورزی از دیگر انتقادهای مطرح شده بود. درحال حاضر میزان کفایت سرمایه صندوق ضمانت تنها ۲/۰ درصد از کل صادرات غیرنفتی کشور است. برخی از صاحب نظران و فعالان یکی از راه حل های پیش رو برای حمایت موثرتر از صادرات غیرنفتی و واحد های کوچک صادراتی را ادغام صندوق ضمانت صادرات و بانک توسعه صادرات می دانند. چالش ها مزبور در شرایطی پیش روی صادرات غیرنفتی کشور قرار دارد که در فاز تازه از تصمیم سازی تجاری، سیاست گذار دو گام جدید حمایتی را با محوریت کمک به واحد های کوچک و متوسط در دستور کار قرار داده است. براساس گام اول، ۲ هزار میلیارد تومان از منابع صندوق توسعه ملی برای سرمایه در گردش واحد های تولیدی - صادراتی تخصیص داده می شود. همچنین براساس گام دوم، از مسیر لایحه بودجه ۹۹ با افزایش دو برابری سرمایه صندوق ضمانت صادرات موافقت شده است. حمید زادبوم، رئیس کل سازمان توسعه تجارت در این ارتباط به «دنیای اقتصاد» گفت: ما در سازمان توسعه تجارت به دنبال تصویب شدن کلیات مصوبه تخصیص رقم ۲ هزار میلیارد تومانی از محل منابع صندوق توسعه ملی به واحد های تولیدی - صادراتی بودیم که اکنون با امضای بسته حمایتی صادرات این مصوبه عملیاتی می شود. رئیس کل سازمان توسعه تجارت ادامه داد: شیوه اجرای این برنامه حمایتی به این صورت است که رقم ۲ هزار میلیارد تومانی از طریق صندوق توسعه ملی به بانک توسعه صادرات و چند بانک عامل دیگر که مورد تایید صندوق توسعه هستند، اعطا می شود. زادبوم ادامه داد: این منابع قرار است به صورت ۵۰-۵۰ توسط صندوق توسعه ملی و بانک ها به بنگاه ها تخصیص داده شود. به این معنا که ۵۰ درصد از سوی صندوق توسعه ملی و ۵۰ درصد دیگر توسط بانک عامل تامین خواهد شد. در واقع براساس مفاد بسته حمایتی از صادرات غیرنفتی، صندوق توسعه ملی موظف است ۲ هزار میلیارد تومان از منابع خود را از طریق انعقاد قرارداد عاملیت با بانک های عامل به عنوان تسهیلات سرمایه در گردش و با نرخ ترجیحی در اختیار صادرکنندگان قرار دهد که از این مبلغ، ۵۰۰ میلیارد تومان توسط بانک توسعه صادرات ایران و مابقی توسط سایر بانک ها در اختیار صادرکنندگان قرار خواهد گرفت.

زادبوم در پاسخ به این پرسش که کدام بنگاه ها می توانند از این تسهیلات جدید استفاده کنند توضیح داد: هر صادرکننده ای که دارای شرکت صادراتی باشد، می تواند از این رقم استفاده کند. اما تشخیص اینکه کدام شرکت ها فعالیت صادراتی دارند با سازمان توسعه تجارت است و بانک های عامل می توانند این موضوع را از سازمان توسعه تجارت استعلام کنند. وی اضافه کرد: رقم در نظر گرفته شده تمامی صادرکنندگان را در کلیه بخش ها پوشش می دهد اما به طور کلی از آنجا که این نوع وام ها رقم بزرگی به حساب نمی آید، بیشتر برای حمایت از صادرات بنگاه های کوچک و متوسط تعریف می شود، چراکه به طور طبیعی بنگاه های کوچک و متوسط نیاز به این گونه حمایت ها دارند.

رئیس کل سازمان توسعه تجارت در پاسخ به اینکه رقم ۲ هزار میلیارد تومان تا میزان زیادی می تواند در مسیر حمایت از صادرات تاثیرگذار باشد، عنوان کرد: فعلا منابع موجود همین رقم است و بودن آن از نبودش بهتر است. البته همان طور که اشاره شده ۵۰ درصد توسط صندوق توسعه ملی و ۵۰ درصد دیگر توسط بانک عامل تامین می شود. به طور کلی، این اقدام با هدف کمک به بنگاه های کوچک و متوسط در دستور کار قرار خواهد گرفت.

به گفته این مقام مسوول در صورتی که رقم مزبور از ماه جاری عملیاتی شود می تواند تا شهریور ماه سال ۹۹ در جریان باشد و صادرکنندگان هم می توانند از نرخ ترجیحی این تسهیلات استفاده کنند. این درست است که رقم ۲ هزار میلیارد تومان رقم کمی برای حمایت از صادرات غیرنفتی است، اما در شرایط فعلی که وضعیت اقتصادی و مالی بنگاه ها و بانک ها مطلوب نیست، تخصیص همین رقم هم می تواند حاکی از نگاه مثبت دولت و صندوق توسعه ملی به امر توسعه صادرات باشد. طبیعتا درآمدهای ارزی ما به صادرات وابسته است و باید از صادرکنندگان حمایت شود و تسهیلات جدید هم امکانی برای کمک به صادرات است.

اما دو برابر شدن سرمایه صندوق ضمانت صادرات ایران در لایحه بودجه ۹۹ دیگر موضوعی بود که رئیس کل سازمان توسعه تجارت آن را تایید کرد. به گفته زادبوم، قرار است سرمایه صندوق ضمانت صادرات ۱۰۰ میلیون دلار افزایش یابد و به ۲ برابر رقم فعلی برسد. پیش از این نیز افروز بهرامی، رئیس صندوق ضمانت صادرات ایران اعلام کرده بود که صندوق ضمانت در تلاش است سرمایه خود را از رقم فعلی (۱۰۰ میلیون دلار) به ۵۰۰ میلیون دلار برساند. رئیس صندوق ضمانت صادرات تصریح کرد که خوشبختانه در لایحه بودجه ای که به مجلس ارائه شده، از محل درآمدهای سال ۹۹ صندوق توسعه ملی، ۱۰۰ میلیون دلار به سرمایه صندوق اضافه شد. براساس استانداردهای دنیا حداقل یک درصد میزان صادرات باید سرمایه صندوق های ضمانت صادرات باشد. بنابراین تنها با احتساب صادرات غیرنفتی، سرمایه صندوق ضمانت صادرات ایران باید ۵۰۰ میلیون دلار باشد. این درحالی است که با افزایش ۱۰۰ میلیون دلاری باز هم سرمایه صندوق به استانداردهای جهانی نمی رسد. به عنوان نمونه در میان کشورهای منطقه، درحال حاضر صندوق ضمانت صادرات عربستان ۴ میلیارد دلار و صندوق ضمانت ترکیه ۲ میلیارد دلار سرمایه دارند که سرمایه صندوق ضمانت ایران با این کشورها فاصله معناداری دارد. بهرامی همچنین تاکید کرده که اگرچه اکنون در صندوق کفایت سرمایه نداریم و براساس استاندارد باید ۱۰ برابر میزان فعلی پوشش ریسک بدهیم، اما کار را متوقف

